

[Finansministeren.]

shallgaverne — med et samlet beløb på 365 mill. kr. Hertil kommer et beløb på ca. 70 mill. kr. hidrørende fra eengangsindtægter bl. a. i henhold til pengesaneringslovene fra 1945. Ialt er der således opsuget ca. 750 mill. kr. over kapitalregnskabet.

Men heroverfor står en række store udbetalinger.

For det første er der fra årets begyndelse og indtil i dag indfriet korte pengebindingslån hidrørende fra krigsårene og den første efterkrigstid til et samlet beløb af 322 mill. kr. For det andet har statens udbetalinger i henhold til boligstøttelovgivningen udgjort ialt 245 mill. kr. i den forløbne del af året. Ialt andrager udbetalingerne over kapitalbudgettet 630 mill. kr., idet der på de øvrige poster kun har været små forskydninger.

Det samlede resultat af hele statens finansielle virksomhed har været, at der siden årets begyndelse er sket en nettoindbetaling til staten på godt 100 mill. kr.

Dette resultat viser sig også umiddelbart på statens konti i Danmarks Nationalbank, idet gælden på statens reguleringskonto i samme tidsrum er nedbragt med 749 mill. kr. og statens nettogæld på foliokonti i nationalbanken med 13 mill. kr., medens statens indestående på de særlige hensættelseskonti er reduceret med 646 mill. kr. Ialt er statens gæld til nationalbanken på disse tre konti altså nettoformindsket med 116 mill. kr.

Statens ud- og indbetalinger er vel normalt den vigtigste faktor, der bestemmer likviditetsudviklingen i samfundet, men det er ikke den eneste. I indeværende år har det tillige i høj grad præget den pengepolitiske udvikling, at den del af underskuddet på betalingsbalancens løbende poster, som ikke dækkes ved Marshallhjælp, er finansieret ved en forringelse af nationalbankens valutastilling. Denne forringelse har i tiden fra 1. januar til 1. oktober andraget godt 300 mill. kr. Den samlede virkning af statsfinanserne og nationalbankens valutasalg har således siden nytår været en reduktion i pengemængden på over 400 mill. kr.

Denne reduktion i pengemængden har navnlig vist sig i de private bankers kassebeholdninger, som den 1. januar udgjorde 1 100 mill. kr. og ultimo august 900 mill. kr., altså en nedgang på 200 mill. kr. Nedgangen i bankernes kassebeholdning er så meget

desto mere bemærkelsesværdig, som der i samme tid er sket en forøgelse i bankernes udlån med 250 mill. kr., en forøgelse der er udtryk for erhvervslivets øgede kreditbehov i en periode med stigende produktion og omsætning. Disse forskydninger i bankernes likviditetsstilling er udtryk for en ret kraftig stramning af kapitalmarkedet, en stramning der har givet sig tydeligt udtryk i renteutviklingen. Medens den effektive rente for 4 pct.s obligationer endnu i marts lå på 4,3 pct., er den nu nået op på 4,7 pct., og for 4½ pct.s obligationer, som igen er ved at blive den mest almindelige låneform, er den effektive rente i dag ca. 4,9 pct.

Den kommende tids udviklingstendens for statens likviditet vil for det første være påvirket af, at der også fremover vil ske betydelige udbetalinger til indfrielse af statens korte pengebindingslån og til finansiering af boligbyggeri i henhold til støttelovgivningen. Den samlede indfrielse af statslån vil udgøre nærvæd 400 mill. kr. i tiden indtil udgangen af 1951, medens udbetalingen af boligstøttelån på grundlag af de givne tilsagn og det allerede igangværende byggeri kan anslås til ligeledes at andrage omkring 400 mill. kr. til udgangen af 1951.

Overfor disse samlede forventede udbetalinger fra staten på ca. 800 mill. kr. står dels indbetalinger på Marshallkontoen, som for samme periode kan anslås til mellem 500 og 600 mill. kr., samt et overskud på drifts- og anlægsbudgettet, i det omfang der ved de kommende forhandlinger opnås enighed om nye skatter og afgifter. I henhold til gældende love og aftaler indgår Marshallpengene imidlertid på en særlig hensættelseskonto i nationalbanken. Sålænge der ikke er truffet aftale om anvendelsen af Marshallpengene for indeværende år, og såfremt der ikke på anden måde skaffes midler til rådighed, kan det derfor blive nødvendigt at overtrække statens foliokonto i nationalbanken med betydelige beløb for at gennemføre de finansieringsforpligtelser, der påhviler staten bl. a. i forbindelse med boligstøttelovgivningen.

Man vil formentlig fra forskellig side sige, at dette problem kan løses derved, at staten optager lån på markedet eller indskrænker udlånene til boligbyggeriet. Hertil vil jeg gerne på forhånd for det første svare, at